

İç talep canlanması bütçe performansına olumlu yansıdı

15 Eylül 2020

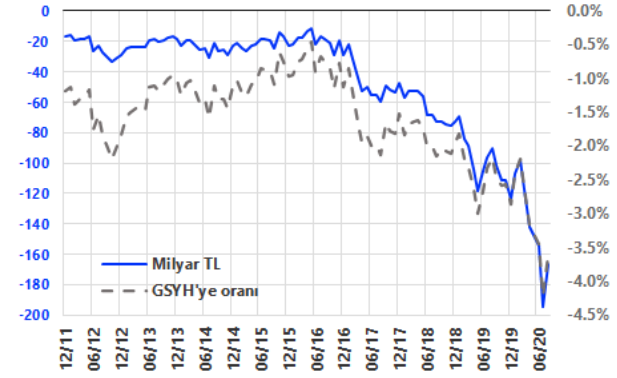
2019'un Ağustos ayında 0,6 milyar TL fazla veren merkezi bütçe 2020'nin aynı ayında 28,2 milyar TL fazla verdi. Geçen seneki 11,4 milyar TL'lik faiz dışı fazla da 40,1 milyar TL faiz dışı fazlaya yükseldi. Geçen senenin Ağustos ayında TCMB'den bütçeye 19 milyar TL yedek akçe aktarılmış, ancak emeklilere 12 milyar TL ikramiye ödemesi yapılmıştı. Ocak-Ağustos döneminde ise 110,9 milyar TL bütçe açığı ve 19,3 milyar TL faiz dışı açığa ulaşılırken, bu sonuçlar geçen sene aynı dönemde 68,1 milyar TL bütçe açığı ve 1,2 milyar TL'lik faiz dışı fazla olarak şekillenmişti. 12 aylık birikimli bütçe açığı 194 milyar TL'den 167 milyar TL'ye, faiz dışı açık da 73 milyar TL'den 44 milyar TL'ye geriledi. IMF tanımlı faiz-dışı açık ise 174 milyar TL'den 127 milyar TL'ye gerileyerek, daha dikkate değer bir iyileşmeye işaret etti.

12 ay birikimli bütçe açığı Ağustos'ta vergi gelirlerindeki ciddi artış ve harcamalardaki kısıntılarla düşüğe geçti. Kredi teşvikleriyle canlanan iç talebin, vergi gelirlerindeki %32'lik yıllık reel artışla bütçe performansını doğrudan etkilediğini söyleyebiliriz (Temmuz'da da %17'lik bir artış vardı). Yıllık reel artış oranının otomotivden alınan ÖTV gelirlerinde %321, dayanıklı mallardan (beyaz eşya) alınan ÖTV gelirlerinde de %143 gibi yüksek seviyelere ulaştığı görülüyor (kısmen baz etkisinin payı var). Bunlar dışında, mal ve hizmetlerden alınan KDV, ithalattan alınan KDV, kurumlar vergisi ve işlem vergileri (toplu olarak) tahsilatlarında da geçen yıla göre sırasıyla reel %40, %24, %45 ve %29 oranlarında artışlar var. Öte yandan, gelir vergisi tahsilatının yıllık %6 gerilemesi, vergi gelirlerindeki iyileşmeyi sınırladı.

Vergi gelirlerindeki iyileşme dışında, faiz-dışı harcamaların da geçen yılın aynı ayına göre reel olarak %26 gerilediği görülüyor. Bu sonuçta, emeklilere yapılan yaklaşık 12 milyar TL'lik ikramiye ödemelerinin bu sene Temmuz, geçen sene Ağustos'ta gerçekleştirilmesinin de etkisi var. Ancak, bu rakamla ilgili düzeltme yapılırsa bile, faiz-dışı harcamaların yaklaşık %14 gerilediğini söyleyebiliriz. Harcamaları sınırlayan bir diğer faktör olarak, yatırım harcamalarındaki (sermaye giderleri + sermaye transferleri) 7,9 milyar TL'den 4,4 milyar TL'ye düşüşü (yıllık reel kabaca %50'lik bir düşüşe işaret ediyor) öne çıkarabiliriz. Son olarak, mal ve hizmet alımlarında da yıllık reel %15'lük bir düşüş var.

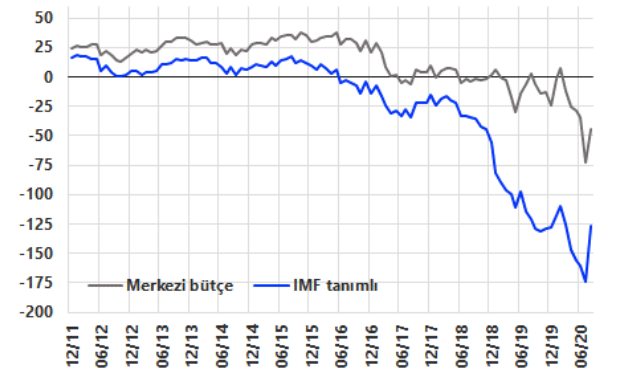
Bütçe açığı sene sonunda %5,0'in altında kalabilir. Özetle, Ağustos'taki olumlu performans sayesinde, 12-ay birikimli bütçe açığı ve faiz dışı açık, GSYH'ye oran olarak %4,2, ve %1,6 seviyelerinden %3,6 ve %1,0'e geriledi. Önümüzdeki aylarda, kredilerdeki potansiyel yavaşlamaya bağlı olarak vergi gelirlerindeki iyileşme yavaşlayabilir. Salgına bağlı harcamalardaki artış da dikkate alındığında, **sene sonunda bütçe açığının, 220-225 milyar TL, yani GSYH'nin %4,7-4,8'i civarında gerçekleşebileceğini düşünüyoruz. Bu daha önceki tahminimiz olan yaklaşık %5,5'e göre bir iyileşmeye işaret ediyor.**

Grafik 1: Bütçe Dengesi (12 aylık, milyar TL)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Grafik 2: Faiz Dışı denge (12 aylık, milyar TL)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Serkan Gönençler
Ekonomist

serkan.gonencler@gedik.com

+90 212 385 42 38

TABLO 1: Merkezi Hükümet Bütçesi (Milyar TL); Temmuz 2020

	Temmuz				Ocak-Temmuz				12 aylık toplam
	2020	2019	nom. değ	reel değ	2020	2019	nom. değ	reel. değ	
Gelirler	86.5	93.4	-7.4%	-17.1%	541.9	496.4	9.2%	-2.4%	921.3
Vergi Gelirleri	76.0	58.3	30.3%	16.6%	412.0	366.1	12.5%	0.6%	719.2
Doğrudan Vergiler	21.6	21.9	-1.4%	-11.8%	147.1	140.7	4.5%	-6.6%	263.4
Gelir vergisi	16.5	16.6	-0.9%	-11.3%	84.2	91.4	-7.9%	-17.6%	155.5
Kurumlar vergisi	0.6	0.8	-22.8%	-31.0%	49.9	37.3	33.7%	19.5%	91.4
Mülkiyet üzerinden alınan vergiler	4.5	4.5	0.5%	-10.1%	12.9	12.0	7.5%	-3.9%	16.5
Dolaylı Vergiler	65.7	42.8	53.3%	37.1%	316.4	263.6	20.1%	7.3%	543.9
KDV	7.2	4.7	52.1%	36.0%	27.7	29.9	-7.2%	-17.0%	53.3
ÖTV	22.0	12.2	80.5%	61.5%	99.5	77.0	29.2%	15.5%	169.6
akaryakıttan alınan	6.4	5.8	9.7%	-1.8%	35.9	33.1	8.4%	-3.1%	63.8
otomotivden alınan	5.0	0.6	712.2%	626.7%	16.1	5.2	211.9%	178.8%	24.7
İthalden alınan KDV	14.3	11.6	23.1%	10.2%	77.6	69.5	11.6%	-0.3%	132.9
Gümrük vergisi	2.5	1.8	39.8%	25.1%	13.4	9.5	41.1%	26.1%	21.3
Diğer (işlem vergileri)	8.3	6.1	36.8%	22.4%	46.3	39.4	17.4%	5.0%	78.2
Vergi-dışı Gelirler	10.5	35.1	-70.1%	-73.2%	130.0	130.4	-0.3%	-10.9%	202.1
Genel bütçe	8.6	32.6	-73.6%	-76.4%	113.7	114.5	-0.7%	-11.2%	174.3
Özel bütçeli idareler & düzenleyici ku	1.9	2.5	-23.5%	-31.5%	16.3	15.9	2.7%	-8.2%	27.8
Harcamalar	116.2	83.5	39.1%	24.5%	681.1	565.1	20.5%	7.7%	1,115.5
Faiz harcamaları	8.5	7.7	9.5%	-2.0%	79.7	58.5	36.3%	21.9%	121.2
Faiz-dışı harcamalar	107.8	75.8	42.2%	27.2%	601.4	506.6	18.7%	6.1%	994.3
Personel ve prim ödemeleri	29.8	24.9	20.0%	7.3%	200.0	172.4	16.0%	3.7%	320.6
Mal ve hizmet alımları	6.3	7.9	-20.4%	-28.8%	41.9	39.8	5.2%	-6.0%	86.2
Cari transferler	58.9	30.1	95.5%	74.9%	298.0	229.4	29.9%	16.1%	468.9
SGK'ya transferler	39.4	15.4	155.4%	128.5%	162.7	116.4	39.8%	25.0%	249.2
Yatırımlar (Sermaye harcamaları)	10.1	11.4	-11.4%	-20.8%	45.0	49.7	-9.4%	-19.0%	92.1
Diğer (Borç verme)	2.7	1.6	74.5%	56.1%	16.5	15.4	7.0%	-4.4%	26.5
BÜTÇE DENGESİ	-29.7	9.9	n.m.	n.m.	-139.1	-68.7	n.m.	n.m.	-194.2
FAİZ DIŞI DENGİ	-21.2	17.6	n.m.	n.m.	-59.4	-10.2	n.m.	n.m.	-73.0
Faiz Dışı Denge (IMF tanımı)	-23.6	-9.1			-133.4	-87.2			-174.3

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgiler Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. Yatırım Danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak Yatırım Danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Herhangi bir yatırım aracının alım-satım önerisi ya da getiri vaadi olarak yorumlanmamalıdır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan fiyatlar, veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. sorumlu değildir.